

Panta rhei! Czy na pewno wszystko płynie?

O CZYM BĘDZIE? (realizacja podstawy programowej)

O zmianie wokół nas, w sobie. O wodzie. O naszym wpływie na środowisko, na rzeki.

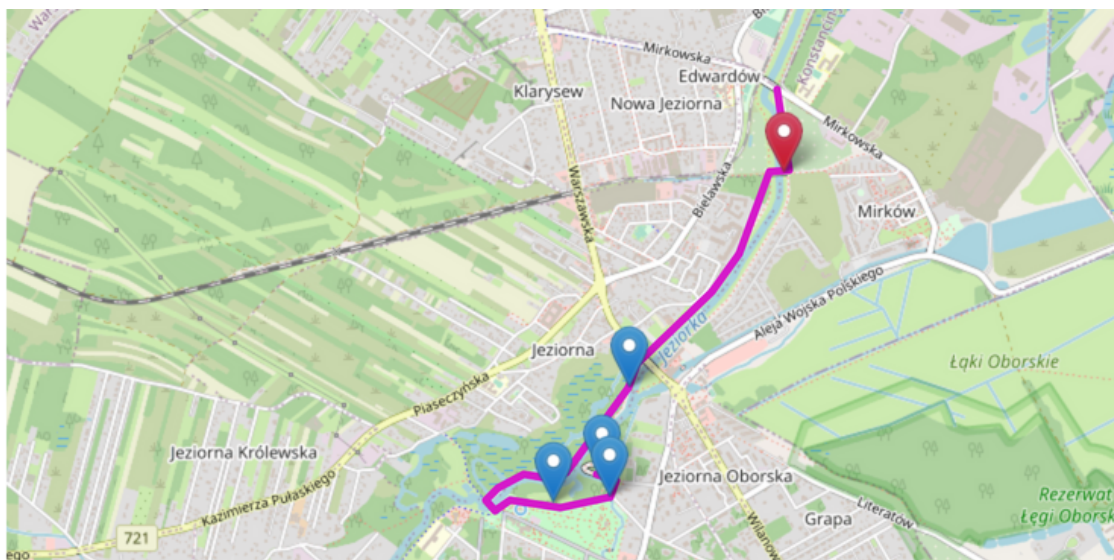
	TEMAT/ZAGADNIENIA	PRZEDMIOT	elementy z podstawy programowej
Punkt 1 W rzece Heraklita nic dwa razy się nie zdarza	Interpretujemy wiersz Wisławy Szymborskiej.	jęz. polski	Uczeń przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia; wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze.
Punkt 2 Życie jest piękne / La vita e bella	Zależności ekologiczne/ Przepływ energii/ Myślenie krytyczne	biologia	Uczeń wskazuje żywe i nieożywione elementy ekosystemu oraz wykazuje, że są one powiązane różnorodnymi zależnościami tworzy łańcuchy pokarmowe i sieci troficzne), oraz analizuje przedstawione je w postaci schematu.
Punkt 3 L'acqua	Słuchamy i powtarzamy wiersz o wodzie po włosku	jęz. włoski	Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów świat przyrody (np. pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, krajobraz, zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego);
Punkt 4 Rzeka Mała się poddała	Obserwacje zmian w korycie rzecznym w kontekście antropopresji i zmian klimatycznych	geografia	przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazach powstałe w wyniku działalności człowieka; dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego piękna oraz ładunku i estetyki zagospodarowania podczas zajęć realizowanych w terenie oraz proponuje zmiany w jego zagospodarowaniu;
Punkt 5 Etyczne pomosty	Szukamy wartości moralnych pomocnych w walce z problemem degradacji rzek.	etyka	Uczeń klasyfikuje wartości, podaje przykłady właściwego korzystania z dobrodziejstw przyrody; wie, jak można chronić przyrodę i angażuje się w działania na rzecz ochrony przyrody.

CZAS TRWANIA	ŚRODEK TRANSPORTU	DYSTANS	POTRZEBNE AKCESORIA	GRUPY
2 godziny	pieszo	ok. 2 km	długopis, podkładka, telefon z dostępem do internetu	Scenariusz przeznaczony dla grup podzielonych na zespoły 3-5 osobowe

współrzędne punktów

Punkt 1 W rzece Heraklita nic dwa razy się nie zdarza	52.097815, 21.128006
Punkt 2 Życie jest piękne / La vita e bella	52.090438, 21.119377
Punkt 3 L'acqua	52.086393, 21.114748
Punkt 4 Rzeka Mała się poddała	52.086588, 21.118147
Punkt 5 Etyczne pomosty	52.087441, 21.117141

Po wycieczce prześlij nam
krótką opinię na temat
przeprowadzonych zajęć.
Dziękujemy!

Spis treści

- 1-4 Instrukcja dla nauczyciela
- 5-13 Materiały dla uczniów
- 6 Punkt 1 - W rzece Heraklita nic dwa razy się nie zdarza
- 8 Punkt 2 - Życie jest piękne / La vita e bella
- 9 Punkt 3 - L'acqua
- 10 Punkt 4 - Rzeka Mała się poddała?
- 12 Punkt 5 - Etyczne (po)mosty

INSTRUKCJA DLA NAUCZYCIELA

Punkt 3

Tytuł: L'isola bella e l'acqua del fiume (piękna wyspa i woda w rzece)

Stajemy w kole. Bierzemy się za ręce.

Koło jest jeziorem - wszyscy jesteśmy jeziorem. Powoli krążymy i powtarzamy:

Siamo un lago, siamo un lago , co znaczy: jesteśmy jeziorem, jesteśmy jeziorem....

Kiedy powtórzymy już kilka razy, że jesteśmy jeziorem, wybieramy z grupy jedną osobę, która będzie wyspą.

l'isola - wyspa

Wyspą może być osoba, której imię zaczyna się na "i" lub zawiera "i".

Sei un'isola - jesteś wyspą, mówimy.

Następnie wybieramy osobę, której imię zaczyna się na "b" lub zawiera "b".

Sei una barca - jesteś łódką, mówimy.

Krążąc wszyscy w kole, powtarzamy: siamo un lago, siamo un lago.....

Wreszcie jedna z osób, której imię zaczyna się np. na "a" mówi: abbiamo bisogno di un'isola - potrzebujemy wyspy – wtedy osoba, która została mianowana "wyspą" wypływa powolnym ruchem na środek jeziora.

Kiedy wyspa znajduje się już na środku jeziora, jedna z osób, której imię zaczyna się np. na "c" mówi: Abbiamo bisogno di una barca – potrzebujemy łódki. Wtedy "łódka" kręcąc ramionami jak wiosłami, "dopływa" do wyspy. Całość zadania powtarzamy jeszcze dwa razy, wybierając nowe "wyspy" i nowe "łódki" - w tym czasie wszyscy krążą, trzymając się za ręce.

Następnie puszcza nasze dłonie i odsłuchujemy nagranie wiersza pt. L'acqua - Woda: po każdej połówce wersu powtarzamy tekst, np. odsłuchujemy "l'acqua che scorre", zatrzymujemy nagranie i powtarzamy – nagrania może puszczać jedna osoba, natomiast powtarzają wszyscy. Po trzykrotnym odsłuchaniu i powtórzeniu, bierzemy kartkę z tekstem wiersza i czytamy na głos wszyscy razem.

Zapoznajemy się także z tekstem słowniczka - dizionario, który znajduje się poniżej wiersza, a który pozwoli nam poznać wszystkie słowa użyte w wierszu.

Po trzykrotnym przeczytaniu wiersza – za każdym razem szybciej – czytamy jeszcze raz: zaczyna jedna osoba i czyta pół wersu, następnie wyznacza osobę, która czyta dalsze pół wersu itd.

Po trzykrotnym przeczytaniu wiersza po pół wersu staramy się powtórzyć zadanie, nie patrząc na kartkę. Uwaga, można podpowiadać - jeśli zupełnie zgubiliśmy wątek, patrzymy na kartkę. Kiedy uda nam się w grupie powtórzyć wiersz po pół wersu bez patrzenia na kartkę, zadanie jest skończone.

Elementy tajemnicy

ELEMENT DO
ZDOBYCIA W
PUNKCIE 1

SAMI MUSIMY

ELEMENT DO
ZDOBYCIA W
PUNKCIE 2

STAĆ SIĘ ZMIANĄ.

ELEMENT DO
ZDOBYCIA W
PUNKCIE 3

DO KTÓREJ

ELEMENT DO
ZDOBYCIA W
PUNKCIE 4

DAŻYMY

ELEMENT DO
ZDOBYCIA W
PUNKCIE 5

W ŚWIECIE.

Sami musimy stać się zmianą, do której dążymy w świecie” – Mahatma Gandhi

Hej! To ja, Zenon Bóbr! Jestem potomkiem greckiego rodu z włoskiej Elei. Uważam, że zmiana nie istnieje. Takie gadanie, że wszystko się zmienia mnie nie rusza. To jakaś bzdura. Podobno mam iść z Wami i coś odkryć. Akurat lubię wędrówki, więc co mi szkodzi. Idę z Wami.

Punkt 1 / W rzece Heraklita nic dwa razy się nie zdarza

Przeczytajcie fragment wiersza Wisławy Szymborskiej

"Nic dwa razy"

Nic dwa razy się nie zdarza
i nie zdarzy. Z tej przyczyny
zrodziliśmy się bez wprawy
i pomrzemy bez rutyny.

Choćbyśmy uczniami byli
najtępszymi w szkole świata,
nie będziemy repetować
żadnej zimy ani lata.

Żaden dzień się nie powtórzy,
nie ma dwóch podobnych nocy,
dwóch tych samych pocałunków,
dwóch jednakich spojrzeń w oczy.

TAJEMNICA 1

Heraklit z Efezu uważał, że cechą życia ludzkiego jest zmiana. Jego dwie najważniejsze sentencje brzmią:

„Panta rhei” czyli „Wszystko płynie”

„Nie da się wejść do tej samej rzeki”

Wiersz Wisławy Szymborskiej „**Nic dwa razy**” nawiązuje do jego filozofii.

Punkt 1 / W rzece Heraklita nic dwa razy się nie zdarza

Zadanie

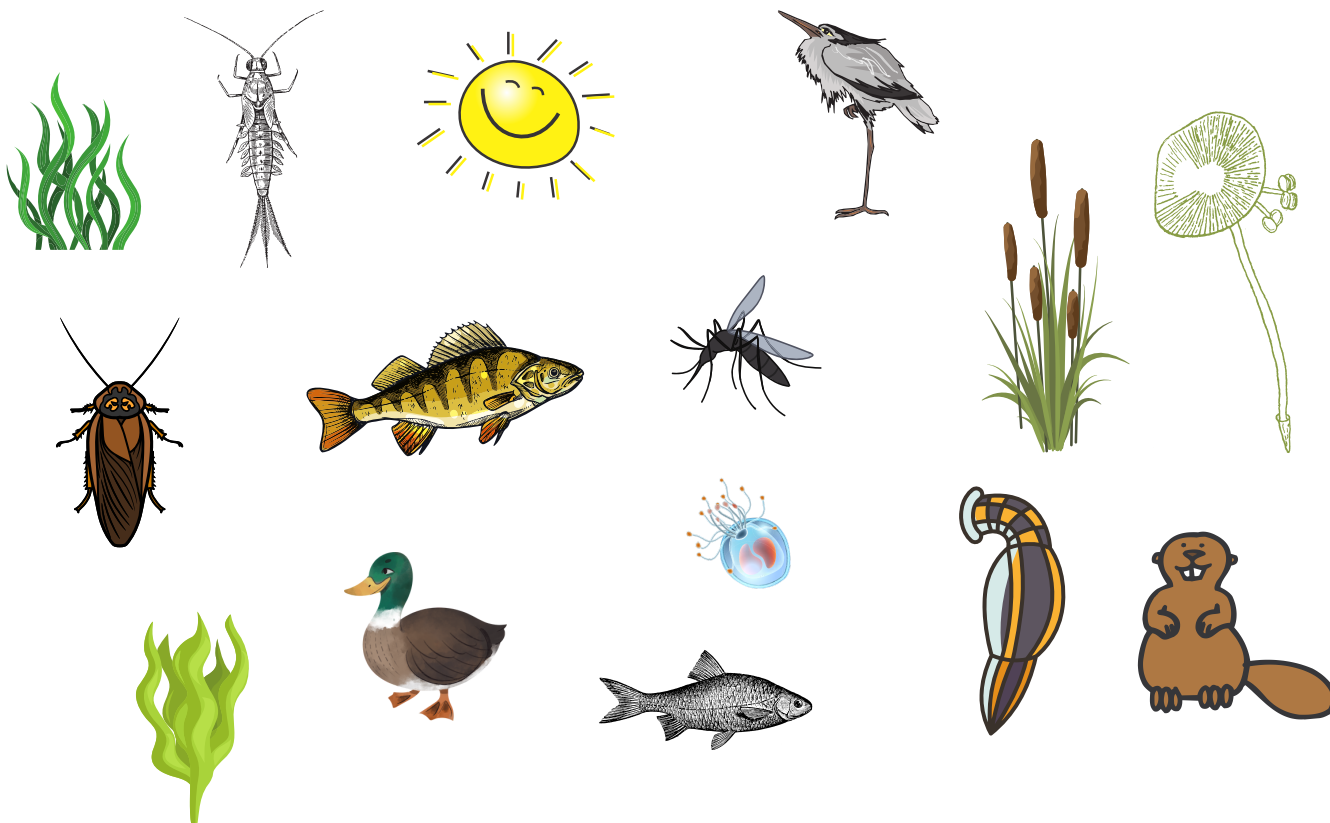
Zastanówcie się w parach, czy każda zmiana jest korzystna. W oparciu o wiersz Szymborskiej i słowa Heraklita, wyjaśnijcie Zenonowi, który uważa, że zmiana nie istnieje, że się myli. Zanotujcie swoje wypowiedzi i bądźcie przygotowani do rozmowy z Zenonem.

Punkt 2 / Życie jest piękne La vita è bella

TAJEMNICA 2

Każdy wie i Zenon Bóbr też, że woda to życie. A co żyje w rzece i wokół niej? Jak są zależne od siebie różne organizmy. Narysujcie strzałki, które będą symbolizowały przepływ energii "od tych" co sami sobie ją produkują (producenci) do "tych", którzy z niej korzystają (konsumenci).

Niestety czasem tak bywa, że pewnych organizmów w rzece z jakichś powodów ubywa. Co by się stało, gdyby jeden wybrany przez Was nagle zniknął. Wskażcie skutki i potencjalne rozwiązania w celu jego przywrócenia.

Skutki zniknięcia gatunku ze środowiska
rzeki

Sposoby na przywrócenie gatunku
do środowiska rzeki

Empty dotted box for writing the consequences of a species disappearing from the river environment.

Empty dotted box for writing the ways to restore a species to the river environment.

Punkt 3 / L'acqua

Zenon Bóbr powoli przekonuje się do zmian. Na początku postanowił zmienić coś w swojej edukacji i zabrał się za naukę języka włoskiego. Posłuchajcie z nim wiersza po włosku Marzeny Radomskiej.

La poesia / Wiersz L'acqua

L'acqua che scorre è l'acqua del fiume

Fa degli sbalzi di gran volume

L'acqua del mare è l'acqua salata

Che fa dei rumori ma non fa fermata

L'acqua che cade è l'acqua piovana

Che cade per terra con l'aria strana

Posłuchajcie wiersza po włosku

Dizionario / Słowniczek

L'acqua - woda

Scorre – ucieka, płynie

Del fiume – rzeczna

Il fiume – rzeka

Fa – robi

Degli sbalzi – podskoki

Di gran volume - dużych rozmiarów

Del mare – morska

Il mare – morze

Salata - słona

Do posłuchania

Dei rumori – szumy

Fermata – przystanek

Cade – spada

Cadere - spadać

Piovana – deszczowa

Per terra – na ziemię

La terra – ziemia

L'aria - wygląd

Strana - dziwny

Punkt 4 / Rzeka Mała się poddała?

TAJEMNICA 4

O nie!!! Mam chyba konkurencję, ktoś zabrał mi wodę!! Jak moi ziomale mają zbudować tamę?!! Dlaczego nie ma wody? Co zrobić, żeby była? Jak być powinno? Potrzebuję Waszej pomocy!!! Popracujcie w parach i uzupełnijcie schemat

Jak jest?

(co widzicie - przynajmniej trzy argumenty)

Jak być powinno?

(co widzicie - przynajmniej trzy argumenty)

Dlaczego nie jest tak, jak być powinno?

Co zrobić, aby było lepiej?

Punkt 4 / Rzeka Mała się poddała?

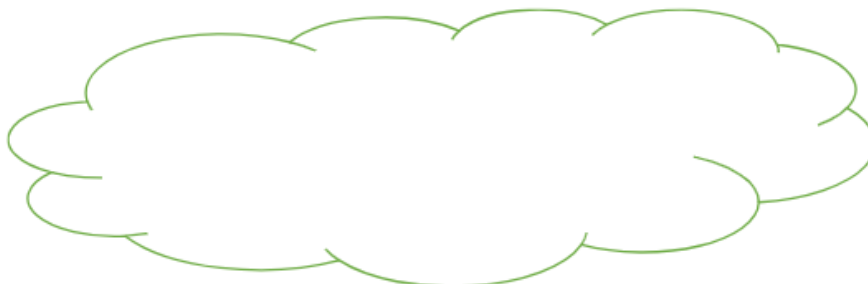

Jeśli

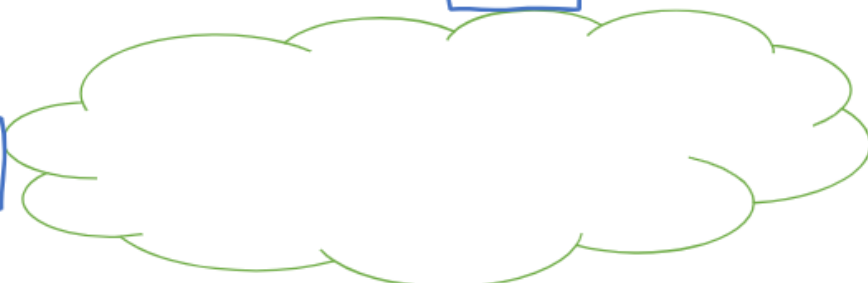
to

Jeśli

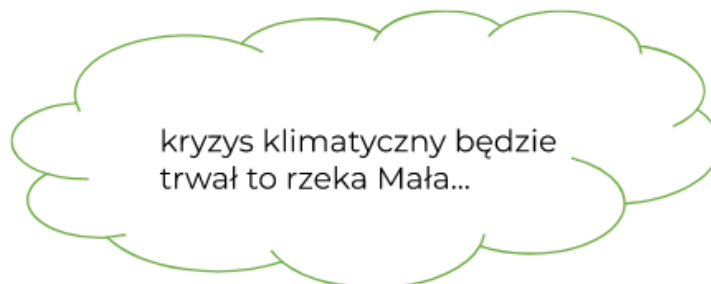

to

Jeśli

Jeśli

Punkt 5 / Etyczne (po)mosty

TAJEMNICA 5

Dotarliście niemalże do końca tej wędrówki. Wystarczy przejść przez most.

W szeroko pojętej kulturze most symbolizuje przejście z jednego stanu w drugi, zmianę bądź pragnienie zmiany.

Zmiany są dobre i ważne. Zenon Bóbr już o tym wie.

Zastanówcie się, co zrobić, aby zmienić stosunek człowieka do przyrody, a przede wszystkim wody.

W tym celu nazwijcie przyczyny degradacji rzek. Wypiszcie je.

Przyczyny degradacji rzek:

-
-
-
-
-
-

Punkt 5 / Etyczne (po)mosty

Po wypisaniu przyczyn degradacji rzek, powiedzcie, **co należy zmienić w sferze wartości moralnych**, aby powstrzymać katastrofalne w skutkach wysychanie rzek?

Wartości moralne to wskazania,
jak mądrze
i dobrze żyć. Służą
powszechnemu dobru. Stanowią
kompas przy podejmowaniu
właściwych decyzji i działań.

BANK WARTOŚCI

Skorzystajcie z wybranych, szukając odpowiedzi na pytanie z punktu 5:

szacunek, uczciwość, odpowiedzialność, piękno, samodyscyplina, przyzwoitość, uczciwość, mądrość, wolność.

Po wycieczce prześlij nam krótką
opinię na temat zajęć. Dziękujemy!

Nie zapomnij zgłosić się po piątą element tajemnicy.